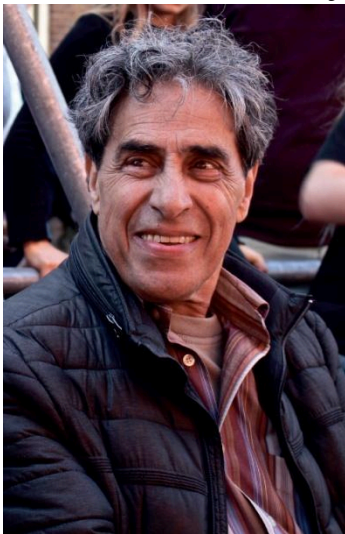

Buurtburgemeester, dierenvriend en onderzoeker die met zijn charme overal binnenkwam

Als jongen hielp hij in de koosjere winkel van zijn ouders, later bekommerde hij zich om ezels en varkens. In zijn Amsterdamse buurt maakte hij zich geliefd door zijn inzet voor de speeltuin.

Adriaan de Boer 31 juli 2022, 20:43

Benjamin Mouwes liep met zijn ziel onder zijn arm toen hij Fajga Szmulewicz weer ontmoette. Nadat hij vrij laat was vertrokken, bleef zij achter met tuitende oren en een hoofd op hol. ‘Dat was 15 augustus 1991 en we zijn samengebleven tot de dood ons scheidde.’ Op 1 juli werd Benjamin begraven op de Nieuwe Ooster in Amsterdam, 74 jaar oud.

Als Bennie groeide hij op boven en in de zaak (de vier kinderen hielpen mee) die vader Isaac in 1946 begon in de Utrechtsestraat: Mouwes Koshere Delicatessen. Ook moeder Judith stond achter de toonbank. ‘Voor de Joodse huisvrouw met internationale smaak’ omvatte het assortiment gefilde fisj, boterkoek, matzes, mierik, gemberbolussen. Met hechsjer (certificaat) van een rabbinaat.

Fajga: ‘Het handjevol koosjere Joden na de oorlog moest op zijn minst één winkel hebben.’ Die werd een trefpunt voor naoorlogs en een verbinding met vooroorlogs Joods Amsterdam. Op zaterdag hing er: ‘Mouwes geniet van de sabbatrust. (K)open op zondag.’ Fajga: ‘De kinderen werden doordrenkt met jiddisjkeit. Een strikt Joodse opvoeding: koosjere keuken, sjoel, Joodse scholen en Joodse jeugdvereniging.’

Op de universiteit ging Benjamin weinig om met andere Joodse studenten. 'Die wereld kende hij wel. Eenmaal op kamers gleed hij langzaam uit het koosjere Joodse leven. Nooit uit het Jodendom, dat zat in zijn merg.' Hij deed een jaartje economie en switchte naar psychologie met als specialisatie ethologie, diergedragkunde. Als jongetje was hij al niet weg te slaan uit Artis, hij hielp met voederen. Op straat werden honden beoordeeld: 'Loopt als een dweil!' Zelf trok hij bekijks met een dingo aan de lijn. Zijn afstudeerproject deed hij in Israël, over wolven in de Negev.

The Montycoats

In de achttien jaar die zijn studie omspande, voorzag hij in zijn levensonderhoud als chauffeur voor de Amsterdamse winkel; op zondag stond hij in het Haagse filiaal. Zijn scriptie kon best wachten, de eeuwige student stortte zich in het volle leven. 'Kroegen, Club Mazzo, popconcerten, feestjes, blowen, wat al niet.' Hij had een bandje, The Montycoats, zong en schreef een tekst voor hun single.

Hij besloot zich in Israël in te zetten voor een natuurproject: onagers, wilde ezels, overbrengen naar de Negev. Na zijn terugkeer eind jaren tachtig was hier geen werk voor een etholoog. 'Dus toch maar weer de winkel', na de dood van Isaac geleid door broer Chai en op het punt te verhuizen naar Buitenveldert, een wijk met een groeiende Joodse aanwas. 'Mijn klanten achterna naar het nieuwe Joodse getto', zei Chai in het *Nieuw Israëlietisch Weekblad*.

Omgeschouwd kon Benjamin terecht bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. Voor een database met representatieve levensgeschiedenissen uit de laatste twee eeuwen deed hij archiefonderzoek. Medewerker Marja Koster: 'Met zijn charme en enorme glimlach wist Ben toegang te krijgen tot ontoegankelijke depots. Geregeld haalde hij verloren gewaand materiaal naar boven.' Fajga: 'Met zijn kenmerkende enthousiasme en tomeloze energie verbeterde hij en passant zoekmethodes.'

Swieneparredies

Na zijn pensioen bleef hij er vrijwilliger en werd bestuurslid van Het Swieneparredies in Groningen, dat het varken weer 'onder de mensen' wil brengen. Hij volgde Jiddisje taallessen en deed de lay-out van *Grine Medine*, een tijdschrift over Jiddisje taal en literatuur.

Als erkenning voor 26 jaar inzet voor een veilige speelomgeving ontving het bestuurslid van speeltuinvereniging De Waag, tevens 'buurtburgemeester', de Andreaspensing. In maart, op zijn 74ste verjaardag en met een daverend verrassingsfeest in 'zijn' speeltuin. Hij was al enige tijd ziek. Op 22 juni kwam hij er voor het laatst. Fajga: 'Hij hield er audiëntie, maar moest naar huis worden gedragen.'